Koninklijk Horeca Nederland, afdeling Amsterdam
T.a.v. de weledele 5.1.2,e
p.a. 5.1.2,e
5.1.2,e
Email: 5.1.2,e @khn.nl

Utrecht, 21 december 2022
ons ref. nr.: B0501617aaA0.jk

Betreft: Terras de Karavaan: akoestisch onderzoek Event Acoustics

Geachte 5.1.2,e

Hierbij onze reactie naar aanleiding van het toegezonden akoestisch onderzoek EA22-01414_R1 d.d. 21-09-2022 van Event Acoustics (inventarisatie terrasgeluid Karavaan, Amsterdam)[1].

Ik begrijp dat deze rapportage door het Stadsdeel West van de gemeente Amsterdam zou worden gebruikt om via het criterium "woon- en leefklimaat (APV) de al jarenlang bestaande terrasexploitatie te beperken.

Los van mijn inhoudelijke kritiek op de rapportage lijkt me dit een onjuiste, onzorgvuldige en zorgwekkende gang van zaken.

Uit de toelichting komt naar voren:

- Het terras geen binnenterrein is;
- Er geen muziekgeluid aanwezig is;
- Er geen permanente bouwkundige overkapping is;
- Ten tijde van de gemeentelijke controle was er geen terrasverwarming.

Activiteitenbesluit en terrassen algemeen:

Niet voor niets zijn er geen geluidsnormen gesteld aan onverwarmde terrassen. Bij de opstelling van het de eerste voorloper van het Activiteitenbesluit, d.w.z. het

[1] Wij merken op dat bepaalde bevindingen in deze brief reeds ambtelijk intern blijken te zijn gecommuniceerd in het memo (On)mogelijkheid geluidsmeting De Karavaan d.d. 11 maart 2022 van de gemeente Amsterdam.

Zadelstede 10
5.1.2,e Nieuwegein
Tel: 5.1.2,e
Fax: 5.1.2,e
ING: NL47 INGB 5.1.2,e
Rabobank: NL41 RABO 5.1.2,e
K.v.K. Utrecht 30137041
Email: info@kupnigbv.nl
Website: www.kupnigbv.nl

Besluit horecabedrijven milieubeheer in 1992 is (met name door ondergetekende) onderzocht of het mogelijk is geluidnormen aan stemgeluid van terrassen te stellen. De conclusie was dat het stellen van reguliere geluidnormen zou leiden tot een verbod op terrassen nabij woningen.

Indertijd waren er diverse overwegingen van geluidsnormen van de terrassen af te zien. Het voert te ver om daar in het kader van mijn onderhavige reactie uitputtend op in te gaan.

De adequate situering van terrassen is ervan uitgegaan, dat dit in het ruimtelijk traject (bestemmingsplan, exploitatievergunning) te reguleren is. Het is niet correct om dat nu te objectiveren door een incompleet geluidsonderzoek.

Wij merken op dat het een gevaarlijke ontwikkeling is als geluid van onoverdekt[2] en onverwarmde terrassen met meetrapporten worden "geobjectiveerd" en via het criterium (uit de APV Amsterdam) ter regulering van het woon- en leefklimaat wordt ingezet.

Afgezien van de hierna genoemde gebreken in het rapport van Event Acoustics merken wij op dat het eventueel hanteren van het rapport van Event Acoustics door de gemeente Amsterdam in het kader van een eventuele beperking van de terras-vergunning c.q. exploitatievergunning (APV) niet gebruikelijk is en in strijd is met het Activiteitenbesluit (zie hieronder de toelichting op artikel 2.18 lid 1a, 1b van het Activiteitenbesluit).

Hoogstwaarschijnlijk is een dergelijke beperking in strijd met hogere regelgeving.

Daarnaast sluit artikel 2.18 lid 1b stemgeluid op terrassen van inrichtingen uit van toetsing (tenzij sprake van een binnenterrein).

Artikel 2.18

1 Bij het bepalen van de geluidsniveaus, bedoeld in de artikelen 2.17, 2.17a, 2.19, 2.19a dan wel 2.20, blijft buiten beschouwing:

[2] Met overdekt is bedoeld een permanente bouwkundige overkapping (zie Bouwbesluit).

a het stemgeluid van personen op een onverwarmd en onoverdekt[3] terrein, dat onderdeel is van de inrichting, tenzij dit terrein kan worden aangemerkt als een binnenterrein;

Uit de toelichting op artikel 2.18, eerste lid onderdeel a is hiervoor een onderbouwing gegeven.

Toelichting artikel 2.18, eerste lid onderdeel a *Dit onderdeel bevat een verbijzondering van de meet- en rekenregels voor het bepalen van het geluidsniveau van een inrichting. Bij het bepalen van het geluidsniveaus wordt buiten beschouwing gelaten het stemgeluid van personen op een onverwarmd en onoverdekt terrein, dat onderdeel is van de inrichting, tenzij dit terrein kan worden aangemerkt als een binnenterrein. Het betrekken van stemgeluid van bezoekers in de beoordeling van de geluidsnormen is problematisch. Geluid afkomstig van terrassen wordt niet of nauwelijks afgeschermd en kan direct omliggende gevels belasten. Rigide toepassing van de geluidsnormen zou het in veel gevallen onmogelijk maken een terras in gebruik te hebben. De uitsluiting van stemgeluid afkomstig van een buitenterrein geldt feitelijk uitsluitend voor situaties waarbij het buitenterrein aan de straat of een andere openbare ruimte is gelegen. In deze gevallen mag worden aangenomen dat het van bijvoorbeeld het terras afkomstige geluid opgaat in het omgevingsgeluid. Echter indien een buitenterrein omsloten is door bebouwing zal het omgevingsgeluid doorgaans veel lager zijn. Stemgeluid van het terras zal dan eerder leiden tot overlast. De beoordeling van dergelijke situaties dient overeenkomstig artikel 2.17 te geschieden. Met onoverdekt terrein wordt bedoeld een voor publiek toegankelijk onbebouwd deel van de inrichting, dus een buitenterrein zoals een tuin of een terras. Met een overdekking wordt een vaste overdekking bedoeld en niet een zonnescherm of luifel. Verwarmde of overdekte[4] terrassen noden tot een gebruik in alle jaargetijden en moeten overeenkomstig artikel 2.17 worden beoordeeld.*

Artikel 2.18 lid 1b geeft aan:

b het stemgeluid van bezoekers op het open terrein van een inrichting voor sport- of recreatieactiviteiten;

Toelichting artikel 2.18, eerste lid onderdeel b *In dit onderdeel wordt bepaald dat bij het bepalen van de geluidsniveaus, bedoeld in de artikelen 2.17, 2.19 en 2.20 buiten beschouwing blijft het stemgeluid van bezoekers op het open terrein van een inrichting voor sport- of recreatieactiviteiten. Het beheersen daarvan is slechts mogelijk door zeer vergaande maatregelen en buitensporige kosten, hetgeen niet gewenst is. Het zou daarbij kunnen gaan om het geheel of gedeeltelijk afschermen of overkappen[5] van open terreinen van aanzienlijke afmetingen. Door het voeren van een juist ruimtelijkeordeningsbeleid is doorgaans te voorkomen dat overlast ontstaat in een omliggende woonomgeving. Nu uitsluitcriteria uit het Besluit horeca-, sport- en recreatie-inrichtingen milieubeheer zijn vervallen, vallen ook grotere*

[3] Met overdekt is bedoeld een permanente bouwkundige overkapping (zie Bouwbesluit).

[4] Met overdekt is bedoeld een permanente bouwkundige overkapping (zie Bouwbesluit).

[5] Met overkappen is bedoeld een permanente bouwkundige overkapping (zie Bouwbesluit).

inrichtingen voor sport en recreatie, zoals sommige voetbalstadions, onder de werking van dit besluit. Overlast vanwege dergelijke inrichtingen wordt in de regel door gemeenten beperkt op grond van evenementenbeleid en de Algemene Plaatselijke Verordening. Er kan bijvoorbeeld een maximum gesteld worden aan het aantal evenementen per jaar en de tijdsduur per evenement. Ook kunnen maatregelen voorgeschreven worden die tijdens het evenement getroffen moeten worden. Meer dan door stemgeluid van bezoekers wordt overlast doorgaans veroorzaakt door verkeersbewegingen, parkeren en bezoekers buiten de inrichting op weg naar en van het evenement.

Uit de toelichting op dit artikel komt naar voren dat voor het voorkomen van overlast in de woonomgeving een juist ruimtelijk ordeningsbeleid het aangewezen middel is.

Op de site van de VNG is aangegeven:

1 Wat kan een gemeente doen tegen geluidsoverlast van bezoekers op een terras bij een horecagelegenheid?

Vragen en antwoorden

2 Gerelateerde onderwerpen

- *Milieu en Mobiliteit*
- *Geluidhinder*

Op basis van de APV kan niet worden opgetreden bij het terrein dat onder de horeca-inrichting valt (dus ook het terras) omdat de Wet Milieubeheer van toepassing is. Alles op het terrein van de inrichting valt, valt onder de paraplu van de Wet milieubeheer. Dit komt voor de meeste horeca-inrichtingen neer op hetgeen geregeld is in het Activiteitenbesluit.

In het Activiteitenbesluit (Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer) staan (in art. 2.17) normen voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau van geluid bij inrichtingen en activiteiten binnen inrichtingen. (Deze betreffen niet alleen het gebouw maar ook het buitenterrein dat hoort tot de inrichting).

In artikel 2.18 van het Activiteitenbesluit staat dat op onverwarmde en onoverkapte[6] terrassen (voor zover er geen sprake is van een binnenterrein) het stemgeluid niet meegeteld mag worden. Op verwarmde en overkapte[7]

[6] Met overkapt is bedoeld is een permanente bouwkundige overkapping (zie Bouwbesluit).

[7] Bedoeld is een permanente bouwkundige overkapping (zie Bouwbesluit).

terreinen (maar ook op binnenterreinen) moet het stemgeluid wel meegeteld worden. Als horecaondernemers het terras verwarmen of overkappen (of als er sprake is van een binnenterrein) zijn er wel mogelijkheden voor gemeenten om het stemgeluid mee te nemen.

3 Uit de toelichting van het besluit:

'Met onoverdekt[8] terrein wordt bedoeld een voor publiek toegankelijk onbebouwd deel van de inrichting, dus een buitenterrein zoals een tuin of terras. Met een overdekking wordt een vaste overdekking bedoeld en niet een zonnescherm of luifel. Verwarmde of overdekte terrassen noden tot gebruik in alle jaargetijden en moeten overeenkomstig art. 2.17 worden beoordeeld.'

Uit deze toelichting komt naar voren dat geluidsoverlast door stemgeluid van bezoekers van een onoverdekt en onverwarmd terras (exclusief) gereguleerd wordt door het Activiteitenbesluit.

Conclusie ten aanzien van de regelgeving:

Er gelden op basis van de wet- en regelgeving geen geluidsnormen voor stemgeluid als sprake is een onoverdekt en onverwarmd terras.

Voor zover ik kan zien is dat hier aan de orde. Voor zover ik kan overzien is de toetsing van het stemgeluid op grond van artikel 2.18 lid 1a, 1b van het Activiteitenbesluit niet aan de orde, c.q. niet correct.

Uit de toelichting op artikel 2.18 komt naar voren dat voor het voorkomen van overlast in de woonomgeving een juist ruimtelijk ordeningsbeleid het aangewezen middel is om overlast in de woonomgeving te voorkomen.

Uit de toelichting op de VNG site komt naar voren dat geluidsoverlast door stemgeluid van bezoekers van een onoverdekt en onverwarmd terras (exclusief) gereguleerd wordt door het Activiteitenbesluit.

Rapportage Event Acoustics:

Uit de stukken die ik ontvangen heb komt naar voren dat het terras in augustus tijdens de meetperiode onverwarmd was. In de praktijk zal dat inhouden dat het

[8] Bedoeld is een permanente bouwkundige overkapping (zie Bouwbesluit).

aantal bezoekers ook afneemt. Overigens kunnen bezoekers zonder terrasverwarming 's avonds ook op het terras verblijven als het killer wordt.

Aangezien het terras onoverdekt is gelden op grond van artikel 2.18 lid 1 van het Activiteitenbesluit geen geluidnormen voor stemgeluid.

Uit de rapportage blijkt dat er is ook geen sprake van muziekgeluid op het terras o.d., waardoor een samenloop met stemgeluid zou optreden.

Het voorgaande houdt in dat er geen geluidnorm voor stemgeluid van toepassing is en mitsdien geen sprake kan zijn van een overtreding van de geluidnormen.

Detailopmerkingen:

De metingen zouden zijn uitgevoerd volgens voorschriften in de Handleiding meten en rekenen industrielawaai.

Wij merken op:

De handleiding schrijft voor dat de meetpositie (bijvoorbeeld in een plattegrond) wordt aangegeven. De posities van de waarneempunten (hoogten, plaats, etc.) ontbreken in de rapportage;

Gemeten is met microfoons op de gevel. Deze meetpositie is in de handleiding niet omschreven. Daarin is 2 m voor de gevel omschreven.

De door Event Acoustics gehanteerde meetpositie is dan ook niet toegestaan volgens de handleiding.

Voor stoorgeluid is gecorrigeerd aan de hand van metingen op stille dagen overdag. Dit is niet correct c.q. een onderschatting van het stoorgeluid. In de regel zal het stoorgeluid op drukke dagen hoger zijn.

Afgezien daarvan dient het stoorgeluid tijdens de meting bepaald worden. Dit zal praktisch in deze situatie zeer moeilijk, dan wel bijna onmogelijk.

Er kan op basis van beschikbare geluidgegevens ten hoogste een indicatie aangehouden worden.

De waarden die Event Acoustics hanteert zijn waarschijnlijk een onderschatting waardoor de correctie voor stoorgeluid te laag is[9].

De metingen zijn onbemand uitgevoerd. Dit is op grond van de Handleiding meten en rekenen Industrielawaai niet toegestaan.

Onduidelijk is waar het gemeten geluid op de waarneempunten van afkomstig is.

Dat kan van buiten het terrasvlak zijn of van passanten die geen deel uitmaken van het terras. Als dat het geval is wordt de geluidproductie van het terras te hoog ingeschat.

Dit lijkt ook naar voren te komen uit de berekening van het geluidniveau op de waarneempunten (zie op de opmerkingen van Westerveld hierna).

Daarvoor is een extreem hoog bronvermogen gehanteerd van 75 dB(A). Gebruikelijk is 70 dB(A).

Een equivalente bronsterkte van 70 dB(A) voor een rustig en een gemiddeld terras wordt ondersteund door de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State nummer 201300016/1/A4 van 15 januari 2014, waarin een bronsterkte van 70 dB(A) voor menselijk stemgeluid op een terras van een grand café als realistisch is aangemerkt.

Daarbij is als uitgangspunt 225 personen die 50% spreken, in de onderhavige situatie zijn echter veel tafeltjes van 4 en zelfs 6 personen.

De gemiddelde spreektijd is daarmee significant lager dan 50%, ook hierdoor ontstaat een overschatting van circa 2 dB.

In het rapport wordt het terrasgeluid berekend op 63-68 dB(A), hetgeen een overschatting is van minimaal 7 dB.

Na correctie voor bovengenoemde punten sluiten de berekende en de gemeten waarden totaal niet meer op elkaar aan.

Algemeen is zorgvuldigheid nodig bij het meten van geluid afkomstig van het terras, omdat ook omgevingsgeluid een belangrijke corrigerende factor is.

---

[9] Wat betreft het omgevingsgeluid is slechts globaal de geluidkaart voor Amsterdam uit 2018 vermeld. Deze is niet geschikt voor stoorgeluidcorrecties.

Dit is lastig te meten en in meegezonden rapportage van de Karavaan te beperkt gemeten / uiteengezet (zie hiervoor).

Het is daarnaast een locatie waar een tram door de straat gaat.

Toepasbaarheid rapportage Event Acoustics in het kader van het woon- en leefklimaat:

Op grond van het voorgaande kan worden geconcludeerd dat de meetresultaten van het onderzoek, gezien de gebreken onvoldoende betrouwbaar zijn.

Met vriendelijke groeten,

5.1,2,e

5.1,2,e

Gerechtelijk Deskundige LRGD,

Kupers & Niggebrugge BV